

PROGRAM LIFE

pro životní prostředí a klima

Charakteristika prioritní oblasti ENV

Specifický seminář LIFE 2017

Jiří Kožusznik

Oddělení programů EU, OFEU, MŽP

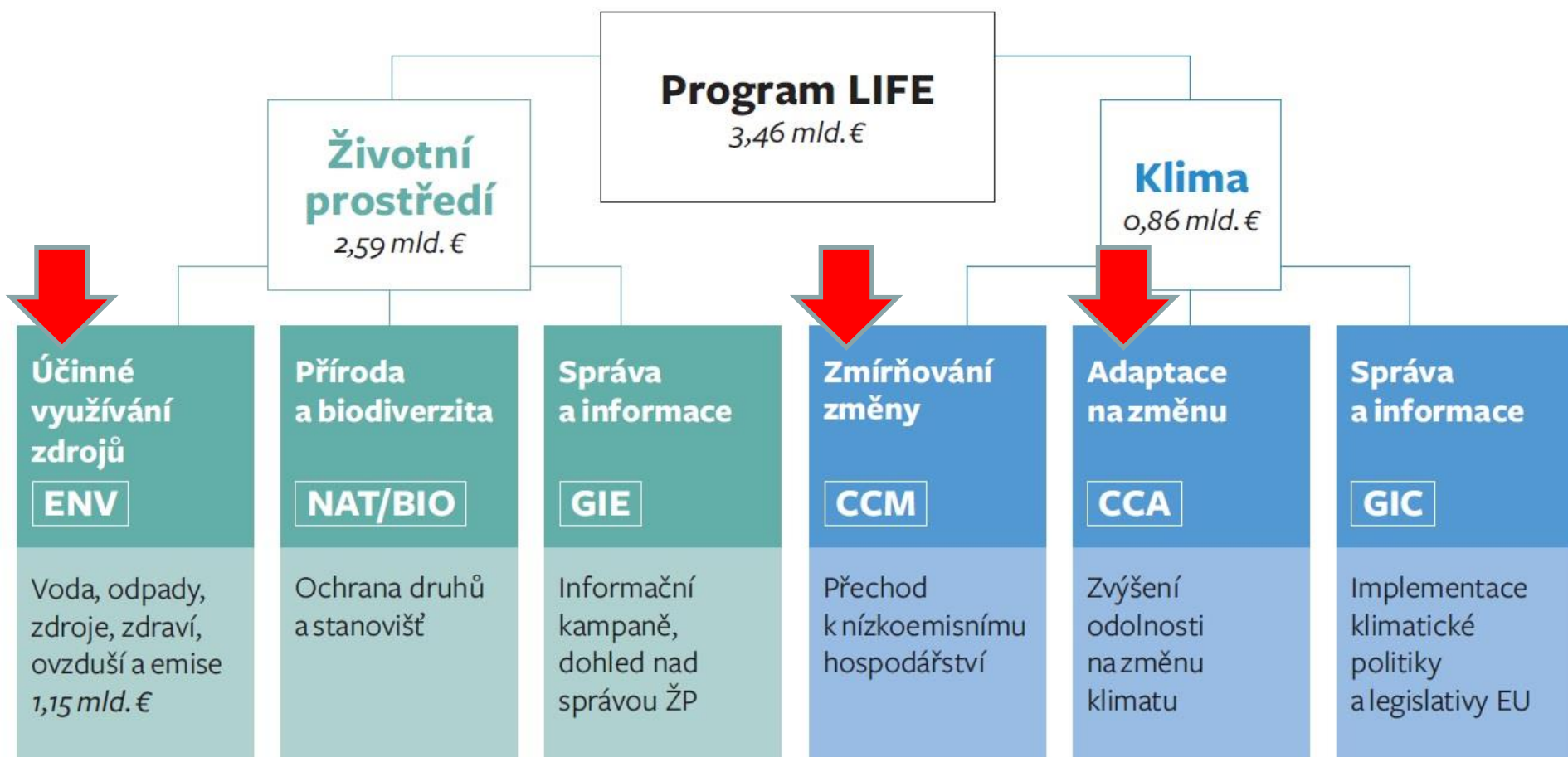
LIFE x ESIF

	LIFE (komunitární program)	Strukturální fondy (operační programy)
Inovativnost	vyžadována	standardizované postupy
Veřejná podpora	bez omezení výše podpory	velké firmy jen 25 % dotace
Dopad	regionální, celostátní, celoevropský	regionální
Poslání	podpora oblastí souvisejících s politikami a legislativou EU	podpora hospodářské a sociální soudržnosti
Podpora projektů	EK: DG ENVI a DG CLIMA, EASME, EIB, externí monitoři, národní kontaktní místo (MŽP)	ministerstva, regionální rady soudržnosti
Monitoring a realizace	důraz na naplňování cílů a indikátorů projektu, značná flexibilita realizace	důraz na formální požadavky, nízká flexibilita realizace
Místo hodnocení	EU (kromě národní výzvy)	ČR
Partnerství	mezinárodní je v rámci aktivit výhodou	národní

Pestrá paleta témat

Struktura programu

Typy projektů

- **Tradiční projekty (klasické projekty)**

- Pilotní projekty (ENV, CCM, CCA)
- Demonstrační projekty (ENV, CCM, CCA)
- Projekty nejlepší praxe (pouze Klima)
- Informační projekty (v žádné z uvedených prioritních oblastí)

Tradiční projekty

- ➔ **Pilotní projekt** používá techniku nebo metodu, jež dosud ani na jiném místě nebyla použita či vyzkoušena, které v porovnání se současnými osvědčenými postupy nabízí potenciální přínos v oblasti životního prostředí nebo klimatu a kterou lze následně použít ve větším měřítku v obdobných situacích.
- ➔ **Demonstrační projekt** zavádí do praxe, testuje, vyhodnocuje a šíří opatření, metodiky nebo přístupy, které jsou v konkrétních – např. zeměpisných, ekologických či socioekonomických – souvislostech daného projektu nové nebo neznámé a které by bylo možné použít za podobných okolností jinde.
- ➔ **Projekt nejlepší praxe** využívá vhodné, nákladově efektivní a nejmodernější techniky, metody a přístupy zohledňující konkrétní souvislosti daného projektu.
- ➔ Monitorování, vyhodnocení a zveřejnění výsledků je nezbytnou součástí demonstrativního i pilotního přístupu.

Způsobilé výdaje

- **všechny rozpočtové kategorie jsou způsobilé**
- **Omezení služeb** na max. **35 %** z celkových způsobilých výdajů – výjimky možné
- **Osobní náklady a cestovné** uznatelné - soulad se zákonnými sazbami, případně vnitřními směrnici dané organizace, sazby osobních nákladů musí být obvyklé pro danou profesní pozici příslušného odvětví
- Pořízení infrastruktury a zařízení – max. 25 % / 50 % z výše **odpisů**
- **Prototyp** kofinancován ze 100 %
- **Režijní náklady** do 7 % z rozpočtu 1 partnera projektu

Jaký je projekt LIFE?

- **reaguje na a řeší nějaký environmentální problém**
- **inovativnost a kreativita návrhu** - testuje neodzkoušené ekoinovativní postupy, technologie a metody (pilotní) nebo tyto zavádí do praxe, pokud jsou v daném kontextu nové (demonstrační), popřípadě využívá osvědčené postupy
- **přináší konkrétní změnu životního prostředí či klimatu** (ideálně odpovídající předem definovanému projektovému tématu/politické prioritě programu), která má přidanou hodnotu v kontextu EU – lze ji přenést a napodobit jinde
- **rozpočet projektu například 1-8 mil. EUR, doba realizace v závislosti na cíli, běžně 3-6 let**
- **spolupráce se všemi zainteresovanými stranami**, které na jeho výsledcích mají zájem samospráva, místní podniky, univerzity, i zahraniční subjekty
- **využitelnost výsledků** do jiné oblasti a jejich **udržitelnost**

Typický projekt LIFE

- **Nerealizuje výzkumné aktivity** vyjma přípravných aktivit, které jsou nezbytné k provádění hlavních demonstračních / pilotních aktivit
- **Není „infrastrukturním“** projektem (tzn. 1 samostatná položka nepřesáhne výši 500 000 €)
- **Nerealizuje „běžnou“,** čili provozní **činnost**, která by probíhala i bez podpory z programu LIFE
- **Nezaměřuje** se na vytváření **studií, analýz a metodik**

LIFE ENV upřednostňuje:

- „**Close to market**“ projekty: představení business plánu, porozumění trhu, pre-marketing
- Větší důraz na **udržitelnost, napodobitelnost a přenositelnost** výsledků → strategie/ plán a konkrétní aktivity.
- Ideálně, aby k přenosu výsledků docházelo již v době před ukončením projektu.
- Důraz na podrobnou **analýzu komplementarity**: žádost nesmí být bez oznámení předložena do více než 1 výzvy (viz dokument MŽP).
- **Slučování** tematicky příbuzných projektových **návrhů**.
- Návaznost na předchozí projekty LIFE (popsat, co je převzato z jiných projektů)

Kofinancování 60 % z celkových způsobilých nákladů

Pět tematických okruhů:

- Voda
 - Odpady
 - Účinné využívání zdrojů včetně půdy a lesů a ekologické a oběhové hospodářství
 - Životní prostředí a zdraví, včetně chemických látek a hluku
 - Kvalita ovzduší, emise, včetně městského prostředí
-
- Viz *Projektová témata programu LIFE*
 - Zisk 10 bodů, pokud je zaměření projektu plně v souladu se stanoveným projektovým tématem a je dostatečně **inovativní**.
-
- **Demonstrační nebo pilotní projekty**

Typický projekt LIFE ENV

- Přispívá k implementaci, nebo rozvoji **evropské environmentální legislativy, včetně Roadmap to a Resource Efficient Europe**
- V případě partnerství doporučujeme **max. 5** partnerů
- **Testuje neodzkoušené ekoinovativní postupy, technologie a metody (pilotní) nebo tyto zavádí do praxe, pokud jsou v daném kontextu nové (demonstrační)**
- Průběžně monitoruje a vyhodnocuje dosahované výsledky
- Vytváří a využívá **prototypní zařízení**
- Spolupracuje se zúčastněnými stranami (stakeholdery), které mají na výsledcích projektu zájem
- Má vhodně zvolené **cílové skupiny**, které informuje o svých výsledcích/cíli na ně produkt

Úspěšný projekt LIFE ENV

- Vykazuje **měřitelný** pozitivní **dopad** na životní prostředí, který je prezentován v rámci širšího rámce – celého životního cyklu vytvářeného produktu
- Realizuje aktivity, které napomáhají k **šíření výsledků a přejímání** v projektu ověřených metod, postupů, technologií jinými zainteresovanými stranami
- V průběhu realizace projektu si zajistí **udržitelnost** dalšího **šíření/ využití** svých výsledků po skončení projektu
- Aplikace výsledků projektu v širším kontextu bude mít **pozitivní socioekonomické dopady**
- Má **neutrální uhlíkovou stopu**
- Realizuje zadávání „**zelených**“ **veřejných zakázek**
- Má sekundární pozitivní dopady na stav životního prostředí

Projekty pro inspiraci

Best LIFE projects:

<http://ec.europa.eu/environment/life/bestprojects/index.htm>

Databáze projektů:

<http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

- ➔ **FIAT: 4 projekty**
- ➔ **VOLVO: 8 projektů**
- ➔ **RENAULT: 6 projektů**

- ➔ **Mobilita: 100**
- ➔ **Vodík: 50**
- ➔ **CNG: 5**
- ➔ **E-mobilita: 12**
- ➔ **Energy efficiency: 13**

ICARRE 95

Demonstrace industriální recyklace 95 % materiálů z autovraků

[LIFE10 ENV/FR/000202](#)

- **Renault**
- **Rozpočet: 12,213,542.00 € (330 mil. Kč, 2011-2015)**
- **Příspěvek EU: 4,331,474.00 €**

- **Cíl: demonstrovat recyklování autovraků v regionálním měřítku (30 000 aut ročně) a vytvořit model, který bude možné aplikovat na jiných místech a jiných zemích.**

- Zaměření na plasty, pěny, sklo, textil a katalyzátory a mnohonásobnou recyklaci cílových komponentů
- Spolupráce se 400 centry ekologické likvidace vozidel
- Spolupráce výzkumu a vývoje a malých a středních podniků

Výsledky:

- Vyvinut nový recyklovatelný polypropylen pro použití ve vozech Renault.
- Vyvinutí moderní metody ověření kvality, sledovatelnosti a obchodu s náhradními díly z likvidovaných autovraků - více než 30 000 náhradních dílů ze zpracovaných aut
- Celková míra recyklace materiálů z autovraků během projektu 88.6 %; 1 115 000 autovraků recyklováno jen v roce 2013.

MEDETOX

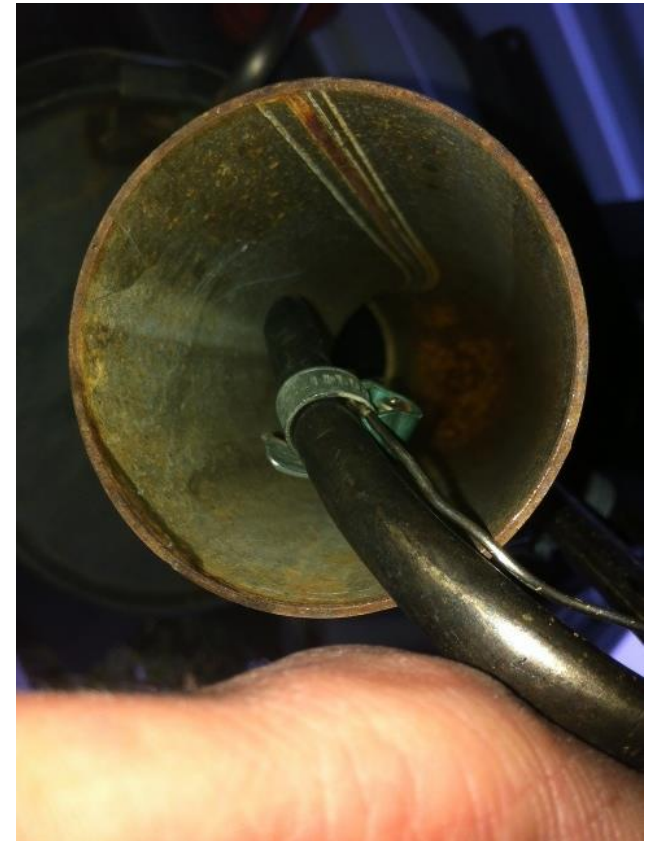
Inovativní metody pro sledování toxicity výfukových emisí ze spalovacích motorů v podmínkách městského provozu

LIFE10 ENV/CZ/651

- **Ústav experimentální medicíny AV ČR, Technická univerzita v
Liberci, Ministerstvo životního prostředí ČR**
- **2011 - 2016**
- 1.223.524 €
- 50 % EU
- Prototypní přenosné zařízení na měření nanočástic ve výfukových plynech
a jejich vzorkování pro toxikologické analýzy

MEDETOX

Snížení zápachu a nebezpečných emisí sléváren

LIFE10 ENV/FI/000059

- **Uudenkaupungin Rautavalimo Oy (Meehanite Technology Oy),**
malý/střední podnik
- 2011 – 2014
- Rozpočet: 1,568,123.00 €
- Příspěvek EK: 768,311.00 €

- Cíl: **snížit emise o 80-90% využitím systémů čištění vzduchu**

- Výsledek: 8 pilotních sléváren je schopno snížit emise o **11** tis. tun NO_x/rok
> zdravější prostředí pro zaměstnance i obyvatele regionu

- Snížení zápachu o 54 %
- Zmapování emisí v průběhu slévárenského procesu

Snížení zápachu a nebezpečných emisí sléváren

LIFE10 ENV/FI/000059

- **Whirlpool Europe** – nadnárodní korporace
- 2012 – 2015
- Rozpočet: 1,821,161.00 €
- Příspěvek EK: 854,880.00 €

- Cíl: demonstrace **nové technologie** smaltování trouby snižující spotřebu výrobní energie o 50 % a nový design pro snížení spotřeby výrobku o 30 % oproti běžným výrobkům

- Výsledek:
 - Splnění cíle, a dosažení dalších benefitů: eliminace toxických látek ze smaltů, úspora CO₂
 - Výroba trouby v kategorii A++
 - Možnost využít technologii v celé EU

HEO – Vysoce efektivní domácí elektrické trouby

LIFE11 ENV/IT/000103

Struktura aktivit

1. A. Přípravné aktivity (jsou-li potřeba)
2. B. Implementační aktivity (povinné)
3. C. Monitorování dopadu projektových aktivit (povinné)
4. D. Zvyšování informovanosti veřejnosti o projektu a diseminace výsledků projektu (povinné)
5. E. Řízení projektu (povinné)

Přípravné aktivity - A

1. Vztahují se jednoznačně k cíli projektu?
2. Jsou výrazně kratší než délka celého projektu a probíhají v jeho úvodní fázi?
3. Nejedná se o výzkumné aktivity?
4. Nejedná se o vytváření inventářů (seznamů vyskytujících se druhů na daném území atd.)?

Přípravné aktivity - příklady

Přípravné aktivity jsou například:

- Příprava technické dokumentace (výkresů), příprava postupů a podrobné plánování hlavních aktivit
- Obstarávání potřebných povolení, zahájení výběrových řízení
- Jednání se stakeholdery, školení
- Příprava pro sestavení prototypu
- Zpracování podkladových studií
- Příprava marketingové strategie/obchodního plánu

Implementační aktivity - B

- Mají konkrétní, jasný a **měřitelný přínos** k řešení environmentálního problému
- Mají významné (sub)aktivity zajišťující **udržitelnost** projektu a **napodobitelnost a přenositelnost** řešení a výsledků
- mají **pilotní/ demonstrační** charakter
- Obsahují tvorbu **obchodního plánu/podnikatelského záměru** (u komerčních projektů)

Monitorování dopadu a vyhodnocování výsledků - C

- Aktivita umožňující měřit průběžný dopad zvolených aktivit
- Nutno nastavit **výchozí ukazatele** a uvést **očekávaný stav** na konci projektu
- V projektové žádosti budou **2 samostatné aktivity**:
 - **Monitorování dopadu** na zvolený environmentální problém
 - **Měření socio-ekonomických dopadů** (hodnocení dopadu projektu na místní ekonomiku a obyvatelstvo – součástí závěrečné zprávy):
 - Přímý/ nepřímý růst zaměstnanosti
 - Podpora ekoturismu zacílená na rozvoj doplňkových zdrojů příjmů
 - Růst hodnoty a reputace regionu/ oblasti
 - Ideálně zhotovená analýza přínosů a výdajů
- **LIFE project performance indicators** – zvláštní tabulka – součástí balíčku s programovými dokumenty!

Zvyšování povědomí a šíření výsledků - D

Osvětové aktivity

- Webové stránky
- Informační panely
- Laická zpráva
- **networking**

→ Příklady výstupů: práce s médii, letáky, brožury, semináře, konference, komunikace s odbornou veřejností, fóra pro širokou veřejnost apod.

Přenos/ napodobení výsledků

- Informační aktivity vedoucí k **napodobení/ replikování** dosažených výsledků
- Vhodně definovány **cílové skupiny a stakeholderi**

Řízení a monitorování pokroku projektu - E

- Popis řízení a monitorování pokroku projektu – **organigram** do žádosti přiložený jako příloha – obzvláště důležité v případě několika partnerů
- Kompetence a **popis zkušeností projektového manažera** – doporučuje se osoba zaměstnaná na plný úvazek u koordinujícího příjemce
- Popis koordinačních schůzek řídicího týmu projektu (např. čtvrtletní schůzky)
- Způsob dohledu nad prací projektového manažera
- Krizový scénář v případě selhání jednoho nebo více partnerů projektu
- Tabulka projektového konsorcia v případě zahraničních partnerů
- Audit
- After-LIFE plán

Hodnotící kritéria – podprogram Životní prostředí (2014-2017)

	Minimum bodů	Celkové možné body
Technická soudržnost a kvalita	10	20
Finanční soudržnost a kvalita	10	20
Přidaná hodnota pro EU: Rozsah a kvalita příspěví ke specifickým cílům prioritních oblastí Podprogramu ŽP	10	20
Příspěví k projektovým tématům (+ inovativnost)	-	10
Přidaná hodnota pro EU: Víceúčelovost, spolupůsobení a začlenění	7	15
Přidaná hodnota pro EU: napodobitelnost a přenositelnost	5	10
Přidaná hodnota pro EU: Nadnárodní charakter, zelené veřejné zakázky, využití výsledků programů EU v oblasti výzkumu a inovací	-	5

Požadované minimální bodové skóre: 55 ze 100 možných bodů

Logická struktura projektu

Jak vytvořit strukturu projektového návrhu:

1. Identifikujte **problém**, kterým se bude návrh zabývat, a **analyzujte výchozí situaci** jak z hlediska environmentálních aspektů tak z hlediska úrovně informovanosti/spolupráce/sociálních hledisek.
2. Definujte, **čeho má být dosaženo** jako výsledek projektu z hlediska pokroku v řešení daného problému a souladu s **projektovými tématy**.
3. Definujte, kdo bude **cílovou skupinou** projektu s ohledem na **cíle projektu**.
4. Definujte **aktivitu**, které umožní dosažení cílů. Vysvětlete relevanci **skladby komunikačních technik + detailní komunikační strategii** umožňující používání aktivit konkrétními aktéry v průběhu i po dokončení projektu (vyžaduje zapojení stakeholderů do návrhu i implementace).
5. Definujte **indikátory monitorování dopadu** projektových aktivit. Tyto indikátory dopadu musí být těsně spjatý s **projektovými cíli** a musí **informovat o dopadu na stav životního prostředí** (v možném rozsahu) stejně jako **dopadu na přístup a praktiky cílové skupiny**. Měřit dopad je nutné ve srovnání s výchozím stavem, poté průběžně vyhodnocovat.

Cílová skupina x stakeholder

Cílová skupina – lidé/typy subjektů, na něž se zaměřují aktivity – nutno definovat kvantitativně i kvalitativně a prokázat vazbu na projekt, vysvětlit vztah k skupiny k aktivitám, problému a cílům, nutný monitoring dopadu aktivit na skupiny

- Vhodné uvést současnou obeznámenost/vztah k cílové skupině „+“ cílové skupiny k řešenému problému

Zainteresovaný subjekt (stakeholder) – subjekt/osoba se vztahem (zájmem) k řešení problému – podle povahy projektu se s nimi konzultuje/spolupracuje (např. orgány státní správy, normotvůrci)

- > Vhodné uvést současnou obeznámenost/vztah k zainteresovanému subjektu

Obecné zásady projektů LIFE

- Zásadní je **logická struktura** žádosti a **provázanost** jednotlivých částí!
- Projekt musí vycházet z **jasně definovaného problému**.
- Musí mít **měřitelný cíl a kvantifikovaný výchozí stav** (baseline), od kterého se bude k cíli ubírat.
- Veškeré **aktivity musí přispívat k řešení** stanoveného problému.
- Všechny aktivity musí obsahovat **výsledky**, které přispívají k dosažení stanoveného cíle.
- **Výsledky musí být měřitelné** a musí být v projektu průběžně sledovány.
- Ke každé aktivitě musí být zpracovaná **rizika a případně krizový scénář**
- Pozor na hospodárnost vynaložených nákladů!
- Velký důraz se klade na **přenositelnost** prováděného řešení – **šíření výsledků** a jejich **širší využití** (replikace)
- Zásadní je zajištění **udržitelnosti výsledků**/ šíření nabytých poznatků i po skončení projektu – vhodná je **komercializace**.
- Významné je stanovení a měření **socioekonomických přínosů** projektu
- Důraz na **zelené zakázky** v aktivitách

Jak začít připravovat projekt LIFE a co lze využít?

1. Manuál MŽP: Jak napsat úspěšný projekt LIFE
2. Přehled projektových témat a politických priorit LIFE (MŽP)
3. Přehled programů komplementárních k LIFE (MŽP)
4. Pokyny pro žadatele pro příslušnou prioritní oblast v češtině (očekávaná aktualizace – červen 2017)
5. Pokyny pro hodnocení projektových návrhů LIFE v češtině
6. Grantová dohoda v češtině
7. Finanční pokyny v češtině
8. Navštěvovat semináře a akce MŽP, využít národní výzvu MŽP a průběžně konzultovat s MŽP

<http://www.program-life.cz/jak-ziskat-grant/jak-napsat-projekt/>

Kontrola zaměření projektu

1. Pravidlo komplementarity – neexistuje jiný, vhodnější finanční nástroj?
2. Tematické priority stanovené v **Nařízení** LIFE, Příloha III: lze projekt zařadit do jedné ze stanovených tematických priorit? O jakou prioritní oblast ve kterém z podprogramů se jedná? **(v žádosti musíte zvolit pouze 1 prioritní oblast)**
3. Projektová témata: Shoduje se záměr projektu s projektovými tématy stanovenými v **Pokynech pro žadatele (Guidelines for Applicants)**? Pokud ne, jedná se o téma, jež uplatňuje nebo rozvíjí politiku EU v oblasti životního prostředí, a zároveň 7- akční rámcový program EU?
4. Odpovídá záměr projektu požadovanému projektovému typu (demonstrační/pilotní atd.)

Pro pomoc: **Orientation document** nebo life@mzp.cz

Kontakty

program-life.cz

http://mzp.cz/cz/komunitarni_program_life

life@mzp.cz 267 122 830
267 122 389

Nebo na **<http://ec.europa.eu/life>**